

Саҳиҳул Бухорийнинг муҳтасари / ВАҲИЙНИНГ БОШЛАНИШИ КИТОБИ / 102-ҳадис

2488- 102 - عَنْ عَبَائِيَةَ بْنِ رِفَاعَةَ بْنِ حَدِيجَ، عَنْ جَدِّهِ [رضي الله عنهم] قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِذِي الْحُلَيْقَةِ، فَأَصَابَ النَّاسَ جُوعٌ، فَأَصَابُوا إِبْلًا وَعَنَمًا، قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْخَرَيَاتِ الْقَوْمِ، فَعَجَلُوا وَذَبَحُوا وَنَصَبُوا الْقُدُورَ، فَأَمَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْقُدُورِ فَأُكْفِيْتُ، ثُمَّ قَسَمَ فَعَدَلَ عَشَرَةً مِنَ الْغَنِيمَ بِعِيرٍ، فَنَدَّ مِنْهَا بَعِيرٌ، فَطَلَبُوهُ فَأَعْيَاهُمْ، كَانَ فِي الْقَوْمِ حَيْلٌ يَسِيرَةٌ، فَأَهْوَى رَجُلٌ مِنْهُمْ بِسَهِيمٍ فَحَبَسَهُ اللَّهُ، ثُمَّ قَالَ: «إِنَّ لِهِنَّدِهِ الْبَهَائِمُ أَوَابَدَ كَأَوَابَدِ الْوَحْشِ، فَمَا غَلَبْتُمْ مِنْهَا.. فَاصْنَعُوا بِهِ هَكَذَا».

فَقَالَ جَدِّي: إِنَّا تَرْجُو - أَوْ تَحَافُ - الْعُدُوَّ عَدَاداً، وَلَيْسَتْ مُدَّى، أَفَنَدْبُخُ بِالْقَصَبِ؟ قَالَ: «مَا أَنْهَرَ الدَّمَ، وَدُكِّرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ.. فَكُلُوهُ، لَيْسَ السِّنَنَ وَالظُّفَرَ، وَسَأُحَدِّثُكُمْ عَنْ ذَلِكَ: أَمَّا السِّنُّ.. فَعَظْمٌ، وَأَمَّا الظُّفَرُ.. فَمُدَّى الْحَبَشَةِ».

102-2488. Абоя ибн Рифоъа ибн Рофеъ ибн Хадиж бобосидан ривоят қилади:

«(Бобом шундай деб айтиб берди) «Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам билан бирга Зулхулайфада эдик. Одамларга очлик етди. Бир қанча түя ва қўй-эчклиларни қўлга киритишган эди. Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам одамларнинг охирроғида (келар) эдилар. Улар шошилиб, ҳайвонларни сўйишиди ва қозонларни осишиди. Кейин Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам қозонларни ағдариб ташлашни буюрдилар.* Сўнгра тақсимладилар ва ўнта қўй-эчкини битта түяга тенгладилар. Шунда бир түя қочиб кетди. уни қувишган эди, ета олишмади. Қавм ичида бир неча отлиқ бор эди. Улардан бир киши уни бир ўқ билан нишонга олган эди, Аллоҳ уни (туяни) йикитди. Сўнгра у зот: «Ёввойи ҳайвонларнинг асовлари бўлганидек, манави чорваларнинг ҳам асовлари бўлади. Улардан бирортаси сизга бўйсунмаса, уни мана шундай қилинг», дедилар».

Ўшанда бобом: «Биз эрта-индин душман(га учраш)дан хавотирланиб [ёки қўрқиб] турибмиз, бир дона ҳам пичоғимиз йўқ, энди қамиш билан сўямизми?» дебди. У зот: **«Қони оқизилган, устида Аллоҳнинг исми зикр қилингандар нарса борки, еяверинглар. Тиш ва тирноқ** (билин сўйилгани) **бўлмайди. Бу ҳақда сизларга айтадиган бўлсам, тиш суякдир, тирноқ эса ҳабашларнинг пичоғидир»**, дебдилар».

Изоҳ: Уламоларимиз Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам нима учун гўшти ҳалол ҳайвоннинг шўрвасини тўкиб юборишни буюрганлар, деган саволга бир неча хил жавоб берганлар. Жумладан, имом Нававий ўзининг «Саҳихи Муслим»га ёзган шарҳида: «Чунки улар Ислом диёрига, муштарак ўлжа молдан ейиш жоиз бўлмайдиган жойга етиб келишган эди. Зеро, ўлжани тақсимдан олдин ейиш дорул-ҳарбдагина мумкиндири», деган.

Рофеъ ибн Хадиж: «Биз эрта-индинги душмандан хавотирланиб турибмиз, ёнимизда бир дона ҳам пичок йўқ», деганда «Биз шу кунларда душман билан жанг қиласиз, бунинг учун қуролларимиз ўткир бўлиши лозим. Шу боис, биз уларни ҳайвон сўйишга ишлата олмаймиз. Шу билан бирга, ёнимизда қассоб пичок ҳам йўқ», демоқчи.

Ҳадиснинг давомида бу икки восита билан ҳайвон сўйиш ножоизлигининг сабаби айтилмоқда. Ўша вақтда ҳайвонни бирор жониворнинг тиши ёки тирноғи билан сўйиш одати бўлган. Ҳар иккиси ҳам жонлиқни шариатда талаб қилингандек сўйишга ярамайди, ҳайвонни азоблайди. Қолаверса, суяк жинларнинг таомидир, у билан жонлиқ сўйилса, нажосат тегади. Тирноқ билан сўйиш эса ғайримуслим ҳалқларнинг одатидир.

Манба: hadis.islom.uz

